

Aşağıdaki sorularımın *Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI* tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.04.07.2025

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

İklim krizi ve ekonomik krizin etkileriyle birlikte, Van ilinde tarım ve hayvancılık faaliyetleri ciddi biçimde zarar görmektedir. Üretim süreçlerinin, güvenlik gerekçeleriyle sınırlandırılması ve pazara erişimde yaşanan lojistik sorunlar, bölgedeki ekonomik sorunları daha da derinleştirmektedir. Van'da, özellikle kırsal mahallelerde tarım ve hayvancılık temel geçim kaynağıdır. Ancak başta Özalp ilçesi olmak üzere birçok ilçede yurttaşların bu faaliyetleri, idari veya fiili uygulamalarla kısıtlanmaktadır.

Tarafıma ulaşan bilgilere göre; Özalp ilçesine bağlı Aşağı Koçkiran Mahallesi'nde çiftçilerin tarlasında biçtikleri otları toplamalarına güvenlik güçerince izin verilmemiştir. Bu durum, yurttaşların yaşam hakkına, ekonomik faaliyet yürütme özgürlüğüne ve kırsalda yaşamı sürdürme hakkına müdahale niteliği taşımaktadır.

Van ve çevresinde uzun süredir uygulanan yayla ve mera yasakları, hayvancılığı ve tarımı fiilen durma noktasına getirmiştir. Bu yasaklar, köylerin boşalmasına, kırsal nüfusun azalmasına ve genç nüfusun işsizlik nedeniyle göçe zorlanmasına yol açmakta, batı illerinde ağır işlerde çalışmaya zorlamakta ve iş cinayetlerinde yaşamlarını yitirmelerine neden olmaktadır. Sonuç olarak, bölge halkı ağır ekonomik ve sosyal sorunlarla karşı karşıya kalmaktadır.

Toplumsal barışın tesis edilmesi, yurttaşların yaşam alanlarına ve üretim süreçlerine saygı gösterilmesiyle mümkündür. Bu nedenle, güvenlik odaklı politikalar yerine üretimi destekleyen ve kırsal yaşamı sürdürülebilir kılan yaklaşımların benimsenmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. Van ili genelinde ve özelde Özalp ilçesi Aşağı Koçkiran Mahallesi'nde, tarımsal faaliyetlerin engellendiği iddiaları doğru mudur? Doğruysa, çiftçilerin biçtikleri otları toplamalarına hangi gerekçeyle izin verilmemiştir? Bu müdahalenin yasal dayanağı nedir?

2. Özalp ilçesine bağlı Aşağı Koçkıran Mahallesi ve çevre yerleşimlerde, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin yürütülmesini engelleyen yasaklara ilişkin bakanlığınızın herhangi bir çalışması bulunmakta mıdır?
3. Bu yasaklamalar nedeniyle mağduriyet yaşayan çiftçilere yönelik bir telafi veya destek programı planlanmakta mıdır?
4. Tarım ve hayvancılığı olumsuz etkileyen söz konusu yasaklara ilişkin bakanlığınızın genel değerlendirmesi nedir?
5. Van ilinde son 5 yıl içinde güvenlik gerekçesiyle yasaklanan mera ve yayla sayısı kaçtır? Bu yasakların kaldırılmasına ilişkin herhangi bir çalışma yürütülmekte midir?
6. Bakanlığınız tarafından, yayla ve mera yasaklarının bölgedeki tarım ve hayvancılık faaliyetlerine etkilerine yönelik herhangi bir sosyoekonomik etki analizi yapılmış mıdır?
7. Van'da tarım ve hayvancılığın desteklenmesi ve üreticilerin pazara erişiminin sağlanması amacıyla bakanlığınızca yürütülen projeler nelerdir?
8. 2024–2025 yılları arasında bölge halkının tarım ve hayvancılık faaliyetlerini sürdürebilmesi için özel olarak planlanan bir destek programı bulunmakta mıdır?
9. Tarımsal ve hayvansal üretimi etkileyen güvenlik politikalarının, kırsal göç, işsizlik ve sosyal sorunlar üzerindeki etkilerine ilişkin bakanlığınız tarafından yürütülen bir çalışma var mıdır? Yoksa, gerekçesi nedir?
10. Van genelinde, üretim faaliyetlerinin sürdürülebilmesi amacıyla yerel yönetimler, köy muhtarlıkları ve üretici kooperatifleri ile iş birliği ve koordinasyon sağlanmakta mıdır?
11. Güvenlik politikalarının demokratikleşmesi, yurttaşların üretim ve yaşam alanlarına saygı gösterilmesi yönünde bakanlığınızın önümüzdeki döneme ilişkin planladığı herhangi bir reform veya düzenleme mevcut mudur?